

Звітність за центрами відповідальності формується та подається вищестоящому керівництву в кінці звітного періоду (щомісяця). В звітах центрів відповідальності середніх та нижчих підрозділів наводиться інформація щодо зіставлення фактично отриманих результатів з даними розроблених і затверджених бюджетів. Такий підхід дає можливість оцінити ефективність і результати роботи керівників центрів.

Отже, створення центрів відповідальності, є оптимальним варіантом отримання даних для вирішення потреб підприємства, що сприяє підвищенню інформативності та аналітичності даних кожного підрозділу, для забезпечення ефективної роботи підприємства відповідно до поставленої мети управління.

Література

1. Голов С. Ф. Управлінський облік: Підручник / С.Ф. Голов. — К.: Лібра, 2003. — 704 с.
2. Друри К. Управленческий и производственный учет / Друри К. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — 1071 с.
3. Управлінський облік / Дон Р. Хенсен, Меріен М. Моувен, Небіл С. Еліас, Девід У. Сенков.; Пер. з англ. 5-го канад. вид. О. Григораша, О. Рахубовського, Н.Краснік та ін. Науковий ред. пер. Н. П. Краснік. — К.: Міленіум, 2002. — 974 с.

Литвин Ю. О., здобувач,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЙОГО РОЛЬ У ВИКОНАННІ КОШТОРИСУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Відповідно до п.6 ст.2 Бюджетного кодексу України бюджетна установа це орган, установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної республіки Крим чи органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок відповідного державного бюджету чи місцевих бюджетів.

Бюджетні установи створені та функціонують з метою забезпечення функцій держави. Для ефективної діяльності таких установ необхідним є визначення вартості ресурсів, потрібних для їх нормального функціонування та можливих джерел покриття видатків. Саме тому фінансово-господарська діяльність будь-якої

бюджетної установи неможлива без своєчасно складеного та затвердженого кошторису.

Кошторис це основний плановий документ, який підтверджує повноваження щодо отримання доходів та здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно до бюджетних призначень.

Бюджетні установи витрачають державні кошти відповідно до напрямків, передбачених кошторисами, суворо дотримуючись цільового використання коштів. Тому при складанні кошторисів бюджетні установи повинні забезпечувати такі вимоги, як законність і правильність розрахунків до кошторису, доцільність запланованих витрат, правильність їх розподілу за економічною класифікацією, додержання діючих ставок, посадових окладів, норм, цін, лімітів та інших показників відповідно до чинного законодавства.

Але це все неможливо без документального, своєчасного та достовірного ведення бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік повинен забезпечувати систематичний контроль за ходом виконання кошторисів, станом розрахунків із різними установами та організаціями, збереженням грошових коштів та матеріальних цінностей і достовірністю складання фінансової звітності.

В бюджетній установі такий облік здійснюється за меморіально-ордерною формою згідно з наказом Державного казначейства України від 27.07.2000 №68, яким затверджено «Інструкцію про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання».

Інформація про стан і зміни майна бюджетної установи, яка необхідна для контролю за її діяльністю, ступенем виконання кошторису, узагальнюється за допомогою системи рахунків бухгалтерського обліку, своєчасно відображуючи господарські операції на рахунках. Дані рахунків бухгалтерського обліку використовуються для складання фінансової звітності бюджетної установи.

Слід відмітити, що здійснення контролю за порядком ведення бухгалтерського обліку та складанням звітності є основним проблемним питанням, адже лише в регістрах бухгалтерського обліку та звітності відображається вся фінансово-господарська діяльність установи чи організації.

Складання фінансової звітності є завершальним етапом бухгалтерського обліку. Основним завданням фінансової звітності бюджетних установ є відображення стану їх майна та результатів діяльності у процесі виконання кошторису. Оскільки фінансова звітність

надає інформацію про виконання кошторису, то основними її показниками є дані про кошторисні призначення, касові та фактичні видатки бюджетної установи, її дебіторську заборгованість.

Основними формами фінансової звітності є : Баланс, Звіт про виконання кошторису установи (ф. № 2), Звіт про заборгованість бюджетних установ (ф. № 7), Звіт про фінансові зобов'язання бюджетних установ (ф. № 8) та ін.

Важливість постійного контролю за виконанням кошторису обумовила щомісячне складання Звіту про виконання *кошторису доходів і видатків* (ф. № 2), в якому узагальнюються та відображуються результати виконання кошторису. Перш за все цей контроль полягає у зіставленні фактично проведених касових видатків (суми здійснених розрахунків з працівниками установи, з бюджетом за відрахуваннями із заробітної плати, з постачальниками товарів і послуг) із затвердженими кошторисними призначеннями і в порівнянні цих двох показників з фактично проведеними видатками (суми нарахованої заробітної плати і відрахувань з неї, вартості отриманих і витрачених послуг — оплачених і неоплачених), що дозволяє визначити чи в повному обсязі бюджетна установа профінансована у відповідному звітному періоді та чи не використовувались кошти на цілі непередбачені кошторисом. Також обов'язково слід враховувати наявну дебіторську та кредиторську заборгованість та залишок матеріальних цінностей на початок та кінець звітних періодів. Такий аналіз поліпшує стан фінансування і раціональне використання бюджетних коштів, а також сприяє підвищенню ефективності прийнятих управлінських рішень.

Підсумовуючи викладене необхідно зазначити, що раціональна організація бухгалтерського обліку забезпечує дієвий контроль за виконанням кошторису, можливість проведення аналізу результатів діяльності бюджетної установи при мінімальних витратах праці та коштів.

Література

1. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 року.
2. Наказ Державного казначейства України від 27.07.2000 № 68 «Інструкція про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядків їх складання».
3. Постанова Кабінету міністрів України від 21.02.2002 № 228 (зі змінами і доповненнями) «Порядок складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ».

4. *Бутинець Ф. Ф.* Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Навчальний посібник. — Житомир: ПП «Рута», 2004. — 448 с.
5. *Гуцайлюк Л. О., Сопко В. В., Іванечко Ю. М.* Бухгалтерський облік у бюджетних установах: первинні документи та облікові реєстри: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 160 с.
6. *Джога Р. Т., Сінельник Л. М., Дунаєва М. В.* Облік у бюджетних установах: Підручник. — К.: КНЕУ, 2006. — 476 с.
7. *Заросило А. П., Литвин Ю. О.* Аналіз виконання кошторису на утримання установи. Фінанси, облік, аудит: Збірник наукових праць. — К.: КНЕУ, 2004. — Вип. 4. — 319 с.
8. *Лисенко Л. Б.* Використання книги «Журнал-головна» при здійсненні бюджетного контролю // Фінансовий контроль. — № 3(16). — 2003.
9. *Свірко С. В.* Бухгалтерський облік у бюджетних установах : методологія та організація: Монографія. — К.: КНЕУ, 2006. — 243 с.

Мазіна О. І., канд. екон. наук, доцент
кафедра бухгалтерського обліку,
КНЕУ

ОЦІНКА РИЗИКІВ ЗМЕНШЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Обмеження матеріальних ресурсів приводить до розуміння, що стан та розвиток будь-якого суспільства залежить від фізичних, інтелектуальних та психологічних ресурсів людей, їх потенційної здатності до високоефективної інноваційної діяльності. Отже, питання ефективного управління переміщується у площину управління людським потенціалом або людським капіталом як найціннішим ресурсом.

За дослідженнями М. Dobija, D. Dobija уявляється, що єдино логічний шлях до розкриття природи людського капіталу як і капіталу загалом є енергетичний підхід. Розкриваючи аналогію між енергією і капіталом, можна обґрунтувати можливість застосування до опису природи капіталу, у тому числі і людського, законів термодинаміки. З термодинаміки відомо, що перехід від одного стабільного стану до іншого є неможливим без розсіювання енергії (ентропії). В економіці воно означає знецінення капіталу, або його незалежне (природне) розсіювання у визначеному темпі. Для стабільно розвинутих економік швидкість знецінення капіталу встановлена на рівні 8 % на рік, що на сьогодні вважається економічною константою природного розсіювання. Отже, для забезпечення